

(2) **Fransız Devrimi'nde Dönemler ve Önemli Dönemeçler**

Etat Generaux (5 Mayıs 1789-17 Haziran 1789)

Millet Meclisi (Kurucu Meclis) (17 Haziran 1789-1 Ekim 1791)

Yasama Meclisi Dönemi (1 Ekim 1791-20 Eylül 1792)

Konvansiyon Meclisi Dönemi (20 Eylül 1792-26 Ekim 1795)

25 Eylül 1792 Cumhuriyet'in (1.) Kabul Edilmesi (1804'e kadar sürecektir)

Kamu Selamet Komitesi

Terör Dönemi

Direktuvar Dönemi (28 Ekim 1795-9 Kasım 1799)

Konsüllük Dönemi (10 Kasım 1799-18 Mayıs 1804)

Napolyon'un İmparatorluk Dönemi (2 Aralık 1804-1815)

Avrupa Neden Devrim'e Karşı Çıkıyor?

1. Fransa'nın zayıflayacağı düşünülürken zayıflayan **monarşi ilkesi** oldu.

Fransa dışına kaçmış olan soylular diğer Avrupa başkentlerine sığınmış ve Fransız Devrimi'nin bu yönünü abartan bir propagandaya girişmişlerdi. 16. Louis ülke dışına kaçmaya kalkışırken yakalanmış ve zorla Paris'e getirtilmişti. Fiilen gözaltında tutuluyordu ve Meclisin kararlarına uymak zorunda bırakılıyordu.

2. **Avignon Olayı**'nın ulusların kendi kaderini belirleme hakkına emsal oluşturması çok uluslu imparatorlukları korkutuyor.

Papalığa bağlı bir prenslik olan Avignon 1790'da kendi iradesiyle Fransa'ya bağlanmak istemiş ve Meclis bunu "ulusların kendi kaderlerini belirleme hakkı" olduğu gerekçesiyle kabul etmişti. Avrupa kıtasının o günkü sınırları böyle bir ilkenin geçerli olmasına dayanamayacak kadar zorlama ve dengesizdi. Bu tür katılma istekleri zaten güç yürütülmekte olan dengelyi alt üst edebilirdi.

3. Zamanla ortaya çıkan bir diğer etken **Fransa'nın güçlenmesidir**. Fransa kıta dengesinin bir unsuru olarak devrimle birlikte bekleneyeği üzere zayıflamadı, tam tersine güçlendi.

Devrim önce memnuniyet yaratıyor. Çünkü Fransa'nın Avrupa dengesinde bir ağırlığı var. Devrim nedeniyle Fransa'nın zayıflayacağı düşünülüyor, oysa Fransa tam tersine güçleniyor.

1. Koalisyon Savaşı: (1792-1797) (Konvansiyon Dönemini Açmıştır)

Avusturya: Fransa'daki devrimden en çok korkan ülke hem kozmopolit hem de monarşik yapısı nedeniyle Avusturya'dır.

Prusya: Prusya da hem devlet şekli hem de Fransa'ya çok yakın olması nedeniyle korkuyor.

Pillnitz Bildirisi ve Göçmenler Ordusu

27 Ağustos 1791'de Avusturya İmparatoru ile Prusya Kralı Pillnitz'de buluşarak Fransa'da monarşinin yeniden kurulmasını istediklerini ilan ettiler. (Pillnitz Bildirisi) Bu bildiriye göre devrim Fransa'nın bir iç sorunu değildir, bir Avrupa Sorunudur. Toplantıda Koblenz'de toplanmış olan "Göçmenler Ordusu"na yardım edilmesi kararı alındı. Bu ordu yurtdışına kaçmış ve uygun bir ortamda Fransa'ya müdahale etmek için bekleyen Fransız soylularından oluşmaktaydı. Fransa sınırına yakın bir yerde bekliyordular.

İngiltere'nin tutumu:

Fransız Devrimi'nin ilkeleri İngiltere'ye aykırı değildi. İngiltere bu sıralarda dış ticaretini artırmakla meşguldü, ancak sonradan bu sorunun kendisini de ilgilendirdiğini fark edecek ve sonraki savaşlarda taraf olacaktır.

Fransa'da Durum: İç ayaklanmalar gittikçe artıyor, devlet otoritesi zayıflıyor ve ekonomik koşullar gitgide bozuluyor. Bu da kırsal kesimde isyanları artırıyor. Paris bu gelişmeler karşısında etkili olamıyor.

Fransa'nın Göçmen Ordusuyla İlgili Ültimatomu

Fransa asıl tehlikenin Avusturya'dan ve bunların desteklediği göçmen ordusundan geldiğine inanıyor. Bu nedenle Avusturya'ya bir ulti-matom vererek göçmen ordusunun dağıtılmasını istiyor. Avusturya İmparatoru Leopold her ne kadar Fransız Devrimine düşmansa da Fransa

ile bir savaşı göze alamıyordu. 1 Mart 1792'ye kadar süre tanıyan bu ultimatomu tanıyacak gibiydi. Ancak aniden ölünce yerine II.Francois geçti. Francois ise tam tersine yardımı artırdı.

Fransa Hazırlıksız Olduğu Halde Savaş Açıyor

II.Francois'in ultimatomu kabul etmemesi üzerine Fransa 20 Nisan 1792'de Avusturya'ya savaş ilan etti. Bu sırada

- Ordusu düzgün değildi,
- Çoğunluğu oluşturan gönüllüler disiplinsizdiler, kendi bildiklerince savaşmak istiyorlardı
- Eski rejimde çoğunluğu soylu olan subaylar devrimle birlikte kaçmıştı, kalanlar isteksizdi, dahası bazen sabotajlar yapıyorlardı
- Fransa mali darboğaz içindeydi

Brunswick Komutasında Prusya ve Avusturya Ordusu Paris Önlerine Geliyor

Prusya Avusturya'yla yaptığı anlaşma gereği savaşa katıldı. Böylece 1.Koalisyon savaşı başladı. Fransızlar başta başarı sağlayamadılar. Avusturya, Prusya ordusu Paris önlerine kadar rahatlıkla gelebildi. Paris umutsuz bir savunmaya hazırlanıyordu. Ama Avusturya Fransa'yı iyice ezerek Rusya'yı kıtada başıboş bırakmak istemiyordu. Rusya Lehistan'ı yutmak istediğini belli etmişti. Dahası Fransa'yı yeterince korkuttuğunu düşünüyordu.

Brunswick Bildirisi (28 Temmuz 1792) Fransız Milliyetçiliğini Ateşliyor

Bu nedenlerle Brunswick bir bildiri yayımlayarak 16.Louis'in otoritesini geri vermek üzere geldiklerini ve son yıllardaki gelişmelerin sorumlularından hesap sorulacağını açıkladı. Bu bildiri Fransız yurtseverliğini ateşledi.

10 Ağustos Darbesi

10 Ağustos 1792'de bir darbe yapıldı. Mecliste Jironenler etkinliklerini yitirdiler, kral ve kraliçe tutuklandı ve krallığın devrildiği açıklandı. Yeni bir anayasa hazırlamak üzere seçilecek konvansiyon meclisine dek yürütme gücü altı kişilik bir bakanlar kuruluna devredildi. Adalet Bakanı olan Danton bir bakıma yürütme gücünün başıydı.

Fransa Zafer Kazanıyor Konvansiyon Göreve Başlıyor

Fransa'yı saran bu heyecanla Prusya ve Avusturya ordusu Valmy'de 20 Eylül 1792'de durduruldu ve geri püskürtüldü. Aynı gün konvansiyon meclisi göreve başladı.

Cumhuriyet İlan Ediliyor

Konvansiyon 21 Eylül 1792'de krallığın kaldırıldığını, 4 gün sonra da Cumhuriyet rejimini ilan etti. Böylece Konvansiyon dönemi başlamış oldu.

Kralın İdamı, İngiltere'nin Safını Belirlemesi

23 Ocak 1793'te Konvansiyon'un kararıyla (360'a 361) kral idam edildi. Bu olay İngiltere'nin de tutucu imparatorluklar safına girmesinde etkili oldu. İngiltere'de yas ilan edildi ve Fransız büyükelçisi sınırışı edildi. Bunun üzerine Fransa İngiltere'ye savaş ilan etti. İngiltere açısından Fransa'ya karşı durma açısından tek önemli etken elbette kralın idamı değildi. Fransız orduları Avusturya'nın elindeki Belçika'yı ele geçirmiş ve Nice ve Savoy'a girmişlerdi. Nice, Savoy ve Ren Eyaletleri halkı kendi istekleriyle Fransa'ya katılmak istemişlerdi ve konvansiyonun bu konuda aldığı karar tüm Avrupa devletleri gibi İngiltere için de ürkütücüydü. İngiltere ayrıca artık Manş denizinin güvenliği için de endişelenmeye başlamıştı. Son olarak güçler dengesi fazlasıyla Fransa lehine dönmekteydi ki İngiltere açısından bu kabul edilemezdi.

Savaş Açan Diğer Ülkeler

Kısa bir süre sonra İspanya'ya, Hollanda, Napoli, Toscana, Venedik ve Papalık'a savaş açıldı. Avusturya, Rusya ve Prusya'yla savaş durumu zaten devam etmekteydi. Dolayısıyla Fransa İsviçre ve İskandinav ülkeleri dışında bütün Avrupa'yla savaş haline gelmişti.

Fransız Ordularının Başarısı

Fransız orduları başarı kazandı ve Ren Nehrinin sol kıyısı ile Hollanda'yı işgal ettiler. Bunun üzerine Nisan-Temmuz 1795'te Prusya, Hollanda ve İspanya Fransa'yla barış imzaladı. Ancak İngiltere ve Avusturya (müttefiki olan Alman ve İtalyan devletçikleriyle birlikte) Fransa ile barışa yanaşmadı. Fransa Almanya ile İtalya'ya iki ayrı ordu gönderdi. Kuzey İtalya'ya gönderilen orduya Napolyon Bonapart komuta ediyordu. Napolyon önce Avusturya'yı sonra da Piyemonte'yi yendi ve böylece Kuzey İtalya'yı ele geçirdi. Bu durum üzerine Avusturya 1797'de **Compo Formio** anlaşmasını yapmak zorunda kaldı.

Compo Formio

- Avusturya Belçika'yı ve Ren Nehrinin sol kıyısına kadar olan toprakları Fransa'ya verdi.
- Venedik Devleti ortadan kaldırıldı, toprakları iki devlet tarafından bölüşüldü.
- Avusturya Venedik ve Dalmaçya Kıyılarında bazı yerleri aldı, buna karşılık Fransa'nın İtalya'da kurduğu devletleri ve Yedi Adayı almasını kabul etti.

Böylece bu iki devlet Dalmaçya kıyılarına yerleşerek Balkanlara iyice sokulmuş Osmanlı'ya da doğrudan komşu olmuşlardı.

Napolyon'un İtalya Seferi

Napolyon'un Mısır Seferi

Napolyon ve Fransa'ya Karşı Avrupa

Fransa'ya Karşı İkinci Koalisyon

Fransa'nın üstünlüğü altında geçti ve sonunda Avusturya'yla Campo Formio anlaşmasını anahatlarıyla yeniden kabul eden Luneville Barış (9 Şubat 1801) Antlaşması yapıldı.

Rusya çekimser kalınca yalnız kaldığını düşünen İngiltere de barış istedi ve 27 Mart 1802'de **Amiens Barışı** imzalandı. Buna göre İngiltere Fransa'nın kıtada yaptığı düzenlemeleri kabul ediyor Trinidad ve Seylan dışında Hollanda ve İspanya'dan aldığı sömürgeleri geri veriyordu. Bunlara karşılık Fransa da Mısır'ı tümüyle boşaltıyordu.

Yorum: Bu barış koşulları gerçekçi temellere dayanmamaktadır, devletlerin talepleri karşılanmamıştır. Özellikle Napolyon'un Osmanlı İmparatorluğu ve Hindistan'la ilgili tasarıları İngiltere'yi tedirgin etmektedir. Gerçekten de Napolyon Osmanlı Devleti'nin güvenini yeniden kazanmak için elinden geleni yapmakta ve Hindistan'a kimi bilimsel heyetler göndermekte, bu heyetler kanalıyla Hindistan halkını İngiltere'ye karşı kışkırtmaktadır.

Fransa'ya Karşı Üçüncü Koalisyon

İngiltere'nin endişeleri giderilmemiş olduğu için İngiltere Avusturya ve Rusya'yı Fransa'ya karşı yeniden birleşmeye ikna etti. Bu kez yanlarına İsveç'i de almışlardı. Napolyon ise bu arada tüm donanmasını Manş'ta toplamış ve Boulogne limanına büyük bir askeri yığınak yaparak İngiltere'ye çıkartma yapma olanaklarını araştırıyordu. ("Manş'a altı saat kontrol edebilsem dünyaya hakim olurum") Kendisine karşı kurulan ittifakı öğrenince ordusunu hemen Avusturya'ya yöneltti. 19 Ekim 1805'te Avusturya ordusunu Ulm'de yendi. (Ancak Amiral Nelson kumandasındaki İngiliz donanması da 20 Ekim'de **Trafalgar**'da Fransız donanmasını büyük bir yenilgiye uğratmıştı. Amiral Nelson'un da öldüğü bu savaş İngiltere'ye tartışmasız bir deniz üstünlüğü sağlayacaktı-NELSON HEYKELİ-PAX BRITANNICA) Ulm'den sonra Napolyon ordusunu Viyana'ya yönlendirdi. Viyana yakınlarındaki Austerlitz'de Avusturya-Rusya birleşik ordusunu yendi ve Viyana'ya girdi. (Her üç imparator da ordularının başında olduğu için bu savaş üç imparatorlar savaşı olarak bilinir). Rusya barış yapmadan çekildi, Avusturya ise 26 Aralık 1805'te Presburg Barışını imzalamak zorunda kaldı.

Sonuç: Presburg Antlaşması. Avusturya Venedik ve Dalmaçya'daki topraklarını Fransa'ya veriyor, ayrıca Almanya'da denetimi altında tuttuğu topraklardan çekiliyordu. Napolyon Avusturya'nın çekildiği Alman topraklarında Fransa'ya bağlı bir Ren Federasyonu oluşturdu ve Mukaddes Roma Germen İmparatorluğu'na son verdiğini açıkladı.

Yorum:

Fransa'ya karşı üçüncü koalisyona son veren Presburg barışı da dengeli bir düzen oluşturamadı. Dahası o zamana dek Fransa'ya karşı oldukça çekimser davranan Prusya Ren Federasyonu'na katılmadığı gibi kendisi dışında bir Alman Birliği'ne yol açabilecek bu gelişmeden de tedirgin olmuştur. Bu da dördüncü koalisyonu hazırlamıştır.

Fransa'ya Karşı Dördüncü Koalisyon

Prusya Rusya'yla anlaşarak Fransa'ya karşı dördüncü koalisyonu oluşturdu. Napolyon Prusyalıları Jena'da 14 Ekim 1806'da ağır bir yenilgiye uğratarak Berlin'e girdi. Ancak Prusya Kralı III.Friedrich Wilhelm'i barışa razı edemedi.

Kıta Ablukası-Deniz Ablukası

Bu arada Avusturya ve bir anlamda Prusya'yı saf dışı etmiş olan Napolyon İngiltere ve Rusya'yı hedef alan yeni bir plan oluşturdu. Donanması Trafalgar'da yok edilmiş olduğu için denizlerde İngiltere'ye karşı duramazdı. Bu nedenle İngiliz ticaretini baltalamaya karar verdi ve **21 Aralık 1806'da kıta ablukası** denen bir yöntemle başvurdu. Buna göre **İngiliz mallarının Avrupa limanlarına girişini yasaklıyor ve İngiliz limanlarına uğrayan gemilere el koyacağını ilan ediyordu**. İngiltere'nin buna cevabı aynı derecede sert oldu. İngiltere de **deniz ablukası** ilan etti. Buna göre İngiltere **rastlayacağı Fransız gemilerine el koyacağını** ilan etti.

Rusya'ya yönelen Napolyon önce Lehistan'a girdi. Prusya ve Rusya'nın bir anlamda paylaşmış olduğu bu toprakların bağımsızlığını ilan etti, başka yerlerde yaptığı gibi Leh ulusçuluğunu kamçıladi. Fransız ordusu (aralarında Lehler de var) Rus ordusuyla (aralarında Prusyalılar da var) 8 Şubat 1807'de Eylau'da karşı karşıya geldi. Rus ordusu yenildi, ama düzgün çekilmeyi başardı. Ancak dört ay kadar sonra 14 Haziran 1807'de Friedland'ta Rusya bu sefer kesin bir yenilgiye uğradı ve Rus Çarı Aleksandr barış yapmak zorunda kaldı.

Sonuç:

Barış görüşmelerine Prusya Kralı Friedrich Wilhelm de katıldı. 9 Temmuz 1807'de **Tilsit Antlaşması** imzalandı. Napolyon Rusya'dan çok Prusya'yı cezalandırmak ister gibiydi.

-Prusya'dan alınan Leh toprakları üzerinde bir "**Bağımsız Varşova Dükalığı**" oluşturuldu.

-Elbe ve Ren Nehirleri arasındaki Alman bölgesinde bir **Vestfalya Krallığı** oluşturuldu.

-Napolyon Rusya ile Osmanlı İmparatorluğu arasındaki savaşta, Aleksandr'da Fransa ile İngiltere arasındaki çatışmada **arabuluculuk** yapacaktı. Eğer Napolyon'un arabuluculuğu sonuç vermezse Osmanlı toprakları paylaşılacaktı. Ancak İstanbul'un durumu belirsiz kalmıştı. Napolyon Rusya'yı İngiltere'den uzaklaştırmak için çok ödün vermeye hazırdı, ama İstanbul'u da Rusya'ya bırakmak istemiyordu. Çünkü Boğazlara hakim bir Rusya'nın uzun dönemde başına bela açacağını biliyordu. Tilsit Antlaşması üç ay kadar sona **Erfurt**'ta teyit edildi. **Erfurt'ta Fransa ayrıca Rusya'nın Finlandiya, Eflak ve Boğdan'ı almasına göz yumdu.** Erfurt sonrasında Fransa'nın arabuluculuk görevi sona ermiş oldu ve Tuna nehrinin güneyinden başlamak üzere **Osmanlı İmparatorluğu'nun toprak bütünlüğünü** Rusya da kabul etmiş oluyordu.

Yorum: Tilsitt'te Napolyon Bonapart güç ve büyüklüğünün zirvesine çıkmıştır. Ancak aynı yıl zirveden düşüş de başlamaktaydı.

Portekiz-İspanya Meselesi

Napolyon, İngiltere'nin müttefiki olan ve kıta ablukasına katılmayan Portekiz'i cezalandırmak istedi. Bu amaçla İberik yarımadasına giren ve Portekiz'i işgal eden Napolyon bu sıralarda yakın müttefiki olan İspanya'da da bir takım karışıklıklara sebep oldu. Kral 4.Karlos'a karşı ayaklanan İspanyollar tahta oğlu 7.Ferdinand'ı geçirdiler. Napolyon her ikisini de Fransa'ya çağırarak tahta kardeşi ve Napoli Kralı olan Joseph'i çıkarttı. (Bir diğer kardeşi Jerome Tilsitt'te kurulan Vestfalya Krallığının başında, Louis ise Hollanda Krallığının başındaydı.) Napolyon'un bu tavrı İspanyol ulusçuluğunu yaraladı, her yanda Fransa'ya karşı direnmeler başladı. İngiltere Portekiz'e asker çıkarmış, Portekiz'i kurtarmış, üstelik çeşitli yerlerden İspanya'ya girmeye başlamışlardı. İspanya'ya büyük bir orduyla giren Napolyon İngilizleri geri çekilmek zorunda bıraktı, ama bir daha İspanya'ya tam olarak hakim olamadı.

Fransa'ya Karşı Beşinci Koalisyon

Fransa'nın İspanya'da zor durumda kalması Tilsitt'te yaralanmış olan Alman ulusçuluğunu da harekete geçirdi. Özellikle üniversite kentlerinde öğrenciler gösteriler yapmaya başladılar. Durumu uygun bulan **Avusturya, Rusya ve İngiltere**'ye de haber vererek Fransa'ya karşı savaş açtı. Böylece Fransa'ya karşı Beşinci Koalisyon kurulmuş oldu. Savaşın başlarında bazı başarılar kazanan Avusturya 9 Temmuz 1809'da Wagram'da bir kez daha yenildi.

Sonuç:

14 Ekim 1809'da yapılan barış antlaşmasıyla Avusturya Galiçya'daki toprakların büyük bir bölümünden çekiliyor ve bu toprakların önemli bir bölümü Varşova Büyük Dükalığına veriliyordu. Galiçya'nın bir kısım toprakları da Rusya'ya veriliyordu.

Yorum:

Rusya aslında Avusturya'yı savaşa kışkırtmıştı. Ancak Napolyon buna rağmen Rusya'ya bir pay çıkartmıştı. Buna rağmen Fransız-Rus ilişkilerindeki çelişkiler sürdü. Bunun nedeni nedir?

1. Aleksandr topraklarını genişletmek istiyor ve **Osmanlı Devleti**'ni kendi genişleme alanı olarak görüyordu. Napolyon bura Tilsitt'te razı olur gibi görünmüş, ama Erfurt'ta karşı çıkmıştı. Bu nedenle **Aleksandr Fransa'yla dostluğunun kendisine bir yarar getirmeyeceğine inanmıştı.**

2. **İsveç** kendini Avrupa'da çok yalnız hissedince Napolyon'un generallerinden Bernadotte'u tahta çıkartmıştı. Rusya bu gelişmeden rahatsız olmuştu.

3. Napolyon'un kurduğu Varşova Büyük Dükalığı da Rusya'yı tedirgin etmekteydi.

Lehistan da Rusya'nın genişleme alanıydı. Kaldı ki mistik bir ruh yapısına sahip olan Çar da Napolyon'un ezmek görevinin kendisine tanrı tarafından verildiğine inanmaktaydı.

4. Josephine'den çocuğu olmayan **Napolyon Aleksandr'dan kız kardeşini istemişti. Napolyon'un bu arzusu reddedilmiş,** o da Avusturya İmparatoru Fransuva'nın kız kardeşi Marie-Louise ile evlenmişti.

5. **Kıta ablukası Rusya'nın zararına işliyordu.** Bu nedenle Çar 1810'da tarafsız gemilerin İngiliz limanlarından getireceği malların Rusya'ya girmesine izin vereceğini açıkladı. Bu, Napolyon'un kıta ablukasına vurulmuş büyük bir darbeydi. Çünkü kıta ablukası Napolyon'un İngiltere'ye karşı son silahıydı. Bunu uygulayabilmek için Hollanda ve Danimarka'yı ilhak etmekten bile çekinmemişti.

Moskova Seferi ve Fransa'ya Karşı Altıncı Koalisyon

Sonuçta Napolyon Rusya'ya iyi bir ders vermek gerektiğine hükmetti. Elindeki bütün güçleri bunun için seferber etti. Ancak bu sefer sonun başlangıcı olacaktı.

24 Haziran 1812'de "Büyük Ordu" Rusya içlerine doğru ilerlemeye başladı. 160.000'i Fransız olan 400.000 kişilik bu ordu destek kıtaları, yardımcı birlikler ve yedeklerle birlikte 1.187.000 kişiyi buluyordu. Bunun 337.000'i yabancı (Alman, İtalyan), geri kalanları İmparatorluk üyesi uluslardan (Belçikalı, Hollandalı, İspanyol, Portekiz.) meydana geliyordu. Bu ordu o zamana kadar görülen en büyük orduydı. Rus ordusu sürekli geri çekilme halindeydi. Tek bir kez Moskova yakınlarında Borodino'da direnmeye kalktılar, ama yenilerek geri çekildiler. Rus kumandanı Kutusof ordusunu yıpratmadan geri almış ve Moskova'yı boşaltmıştı. Napolyon 14 Eylül'de yangınlar içindeki Moskova'ya girdi. Burada bir aydan fazla kalarak Aleksandr'dan bir haber bekledi. Ancak Aleksandr'dan bir haber çıkmadı. Napolyon savaşmak ya da barış yapmak istiyordu. Ancak yanıt alamayınca Moskova'yı boşaltmaya karar verdi.

Kış erken bastırmıştı ve Napolyon gelirken önünden kaçıp duran Rus ordusu bu sefer saldırıp duruyordu. Sonunda o görkemli ordudan 50.000 kişi geri dönebildi.

Napolyon'un zor durumda kalması üzerine Rusya, Prusya, İsveç, İngiltere ve kimi Alman prenslikleri **Fransa'ya karşı altıncı koalisyonu** oluşturdular. Napolyon yeniden topladığı ordusuyla Rus ve Prusya'lıları yendi. Ancak yeterince desteği olmadığı için ateşkes önerisini kabul etti. Bu arada İngilizler İspanya'da duruma egemen olmuşlar ve Fransa içlerine ilerlemeye başlamışlardı. Arabuluculuk yapan Avusturya Napolyon'a 1801 sınırlarına çekilmesini önerdi. Napolyon bunu kabul etmeyince Avusturya da koalisyona katıldı ve nihayet 19 Ekim 1813'te Leipzig'te Napolyon'u yendiler. Fransız ordusu Paris'e doğru çekilirken Fransa denetimindeki Alman prenslikleri de bağımsızlıklarını ilan etmeye başladılar.

Müttefikler Fransa'da ilerlerken Napolyon'a 1792 sınırlarına geri dönmeyi teklif ettiler. Napolyon bunu da reddetti. Bunun üzerine 30 Mart 1814'te Paris'e girdiler. Bundan bir kaç gün sonra toplanan Paris senatosu Napolyon'u istifaya davet etti. Napolyon önce oğlu lehine

tahttan feragat etmek istedi, ama bu kabul edilmeyince koşulsuz olarak tahttan feragat etti ve 20 Nisan 1814'te Elbe adasına doğru yola çıktı.

Napolyon'dan Sonra Fransa

Napolyon'un Elbe adasına sürgüne gitmesinden sonra Fransa müttefiklerle 30 Mayıs 1814 Paris Antlaşmasını imzalayarak 1792 sınırlarına çekilmeyi ve Avrupa haritasını yeniden düzenlemek üzere toplanacak Viyana Kongresine katılarak alınacak kararlara uymayı koşulsuz olarak kabul ediyordu. Bu arada Bourbon hanedanından 18.Louis yeniden tahta çıkarılıyor ve Fransa'da çift meclisli bir meşruti monarşi kuruluyordu.

Viyana Kongresi çalışmalarını sürdürürken Fransa'da **monarşinin geri dönüşü genel bir hoşnutsuzluğa yol açmıştı**. Özellikle soylulara eski haklarının iade edilmesi bunca devrim yaşamış olan Fransızlar için ağır bir darbe oluyordu. İşte bu koşulları değerlendirmek isteyen Napolyon bir yıl kadar kaldığı **Elbe adasından kaçarak 1 Mart 1815'te Cannes'a çıktı. 20 gün içinde Paris'e hiçbir engelle karşılaşmadan çıktı ve tahtı geri aldı**. Barış istediğini ve 1792 sınırlarını kabul ettiğini bildirdi. Ancak müttefikler bu sefer bu sorunu çözmek istiyordu. Prusya, İngiliz ve Avusturya orduları Fransa'ya doğru harekete geçtiler. Bunun üzerine Napolyon hızla bir ordu kurarak Belçika'ya girdi. Amacı İngiliz ordusuyla Prusya ordusunu birleşmelerinden önce tek başına yakalayarak her ikisini de yenmekti. Gerçekten de Prusya ordusunu yakaladı ve yendi, Waterloo'da İngilizlerle karşılaştı. 1815'teki bu savaş Fransa lehine gelişirken yetişen Prusya ordusu savaşın kaderini değiştirdi ve Napolyon Amerika'ya kaçmak isterken yakalandı ve St. Helene adasına sürüldü. 1821'de bu adada öldü.

Daha Waterloo savaşı başlamadan 9 Haziran 1815'te Viyana kongresi tamamlanmış ve kararları imzalanmıştı. Fakat bu gelişmeler üzerine 20 Kasım 1815'te Paris'te müttefiklerle Fransa arasında ikinci bir antlaşma imzalandı. Fransa 1790 sınırlarına dönüyor ve yüklü bir savaş tazminatı ödemeyi kabul ediyordu. 18.Louis elbette yeniden tahta çıkarılmıştı.

Böylece Avrupa'da 20 yıl kadar esen Napolyon fırtınası dinmişti.

NAPOLYON

Napolyon Kimdir?

-Korsikalı

-Napolyon devrimin çocuğudur. Robespierre'in adamı.. başucu kitapları Rousseau, Montesquieu, Adam Smith. Cumhuriyetçilik ve Ulusçuluk onun en büyük silahlarıdır. Gittiği her yerde bunların propagandasını yapmıştır.

Napolyon İmparatorluğu boyunca Avrupa'da hep dışlanmıştı. Avrupa hanedan aileleri onu kendilerine denk görmemişlerdir.

-Metternich: "Devrim'in dirilmiş hali". "Onun ve Avrupa'nın emelleri arasında mutlak bir karşıtlık var."

-Çar I.Aleksandr'ın kızkardeşi Anna Pavlona: "devrimin def edilemeyen belası", "bu katil ve kötü adam"

-Prusya İmparatoru III.Wilhelm'in karısı Kraliçe Louisa ise Napolyon'dan açıkça "lanet pislik" olarak söz ediyordu.

-Onun için korsan, gaspçı gibi sıfatlar da kullanılıyordu. Ama onu en çok kızdıran İsveç Kralının onun için kullandığı Bay Napolyon Bonaparte ifadesiydi.

Aristokrasi onu dışlıyordu. Bunun çözümü kendi hanedan soyunu kurması ve Bourbonlarla arasında kan bağı olduğunu iddia etmesiydi. Gerçekte Napolyon Robespierre'in halefiydi.

Ama o bunu reddediyor ve oldukça garip bir biçimde XIV.Louis'den “amcam” diye söz ediyordu.
Kabul görmenin bir diğer yolu askeri başarılarıydı. Bütün hasımlarını dize getirmek.

Bir Devlet Adamı Olarak Napolyon ve Napoléon Düzenlemeleri

Rousseau'nun düşüncelerinden etkilenmiş, bu hırslı generalin İmparatorluğun başındayken yaptığı düzenlemeler, daha sonra ortaya çıkacak bütün ulus-devletler için bir model oldu. İlk aşamada merkezi devlet yapısını güçlendirmek için gerekli mali yükü karşılayabilmek amacıyla, daha verimli vergi tahsil yöntemleri için bir kanun çıkardı ve vergi toplama yetkisi hükümet memurlarına bırakıldı.

Maliyeyi düzene soktu. 1800 yılında mali alandaki en büyük yenilik için adım attı, bugünkü Fransız Merkez Bankası'nı (*Banque de France*) kurma çalışmalarına başladı. 1803 yılında devlet adına para basma imtiyazı verilen bu banka, ticaret ve sanayiye güçlendirmekle görevlendirilmişti.

Napolyon sonuçta demir bir yumrukla yönetmiş olsa da aslında burjuvaziye hizmet etmiştir. Bu banka aracılığıyla sanayi ve ticareti artırmaya çalışmış. Devlet hazinesinin bütün olanaklarını özel kesime açtı,

-İstihdam sorununu çözmek için ulaşım ve imar projeleri geliştirmiş.

-Seçim ilkesini atama ilkesine çevirmiş, 7 Şubat 1800 tarihli bir yasa ile valilik sistemi kuruldu. Bu sistemle, devletin temsilcileri olan memurların yüksek maaş ve statüye sahip olacakları, hiyerarşik ve siyaset dışı bir yapı oluşturuldu. Devlet görevlerinde çalışacakların beceri ve liyakatlerine göre atanması ilkesini getirdi. 1802'de devlete hizmet edenlere “Onur Madalyası” (*Legion d'honneur*) verilmesi uygulamasını başlattı.

1804-1810 arasında, “eski rejim” ve “devrim dönemlerinde” yapılan binlerce yasa yeniden gözden geçirildi, kısaltıldı ve tasnif edildi. Napoléon Yasaları (*Codes Napoléon*) olarak anılan Ticaret Kanunu, Ceza Kanunu ve en önemlisi Medeni Kanun kabul edildi. İnsanların “kanunlar önünde eşit olması” ilkesine dayanan Medeni Kanun ayrıca dini değil resmi nikahı geçerli kabul ediyordu. Din özgürlüğü ve iş seçiminde özgürlüğü de garanti altına alıyordu.

Napoléon'un önemli düzenlemeler yaptığı diğer bir alanda eğitimdi. Daha 1801 yılında Papa VII. Pius ile anlaşma sağlayan Napoléon (*Concordat de 1801*) Kilise ile barışıyordu. Papalıkla barış yaptı, böylece toplumdaki desteğini artırdı. Ruhbanı devlete bağlamış, devlet memuru yapmış, ama kiliseye resmi konumunu iade etmiş. (Başpiskoposları kendisi seçiyor, papa da onlara dinsel unvanlarını veriyor) Din adamları artık devlete bağlılık yemini ediyorlar.

Bu barışmanın karşılığında Papalık devrim sürecinde kamulaştırılan Kilise topraklarında hak talep etmeyecekti. Kiliseye yaşama şansı tanındı, ama eğitim üzerinde denetim kurmasına izin vermedi. Bütün Jakobenler gibi eğitimin önemine inanıyor. Bu nedenle laik bir eğitim sistemi kuruyor. Her ilde bir lise şeklinde ortaöğretimi bizzat kendisi örgütledi. Tek bir müfredat yaptırdı, merkezi ve ulusal bir eğitim sistemi kuruldu. Her köye, parasız ve laik eğitim yapacak, devlet ilkokulları açıldı. Özellikle ordunun ve yeni kurulan bürokratik yapının ihtiyaç duyduğu eğitilmiş insan gücünü yetiştirmek üzere liseler ve meslek liseleri açıldı.

1808’de Fransa Üniversitesi yeni eğitim sistemini geliştirme ve denetleme işlevleriyle donatıldı.

Napoléon, yaptığı düzenlemelerle, okullardan bankalara, miras hukukundan dini kurumlara kadar hayatın her alanında özgür bir piyasanın ve sermaye birikiminin gereklerini yerine getirmeyi amaçlıyordu. İdari, mali, hukuk ve eğitim alanında yapılan bu reformlar, daha sonra 20. yüzyılda ortaya çıkacak bütün ulus-devletler için bir model oldu.

Napolyon’un politikaları gözle görülür bir rahatlama ve kalkınma sağladı. İnsanlar hem terör korkusunda dolayı hem de karınları doyduğunda siyasal haklarından kolaylıkla vazgeçtiler, onları Napolyon’a karşı ayaklandırma çabaları hep boşa çıktı.

VİYANA KONGRESİ

(1 Ekim 1815)

Kongre Öncesinde Genel Durum, Tarafların Amaçları ve Beklentileri:

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu

- Yeni fikirlerden ve zamanı gelince Prusya ile Rusya'nın bu fikirleri kullanarak genişlemesinden korkuyor.
- Rusya'nın Polonya üzerindeki emellerinden haberdar ve rahatsız.
- Yönetimi altındaki Slavların Rusya tarafından kışkırtılmalarından endişeleniyor.
- Almanca konuşulan bölgelerde liderliği Prusya'ya kaptırmak istemiyor . Bu yüzden Prusya'nın dikkatini Saksonya'dan Ren'e yöneltmeye, Prusya-Fransa çatışmasını körüklemeye çalışıyor.
- İtalya'da denetiminden çıkan toprakları yeniden elegeçirmek istiyor.

Rusya

- Polonya'ya tümüyle egemen olmak istiyor. Avrupa'daki diğer çatışmalarla şu an ilgilenmiyor.

Prusya

- Almanca konuşulan bölgelerde etkinliğini kurmak istiyor.
- Saksonya'da Avusturya'yla, Ren'de Fransa'yla çatışıyor.
- Fransa ve Avusturya'ya karşı destek sağlarsa Polonya konusunda Rusya'ya yardım etmeye hazır.

İngiltere

- Kıta'da bir değil, birden fazla güçlü devlet olmasını istiyor.
- Bu nedenle Fransa'nın çok ağır bir bedel ödemesini istemiyor.
- Gerektiğinde Rusya'nın engellenebilmesi için Prusya ve Fransa ile yakın olmak istiyor.
- Napoleon savaşları sırasında Fransa ve Hollanda'dan ele geçirdiği sömürgeleri elinde tutmak istiyor.

Fransa

- Diğer ülkelerin arasındaki bu çekişmelerden yararlanarak Kongreden en az zararla ayrılmak istiyor.

Osmanlı İmparatorluğu

- Kongreye katılmadı. Kongreye katılırsa Balkan sorununun gündeme gelmesinden korkuyor.
- Avusturya'nın Rusya'yı engelleyebileceğine inanmıyor ve Avusturya'nın Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü garanti etme önerisini içişlerine müdahale olarak görüyor.

Kongre'de Alınan Önemli Kararlar

- Prusya çok büyümüş olarak çıktı, ama, Alman birliği konusunda bir gerileme söz konusuydu. 38 devletten oluşan bir Germen Konfederasyonu kuruldu. Bu Konfederasyonda Avusturya'nın etkin olduğu görülecekti.
- Avusturya İtalya'ya doğru genişledi, Belçika'dan vazgeçti.
- Rusya Varşova Dükalığı'nın büyük bir bölümünü aldı, Tilsit'te aldığı Finlandiya'yı korudu.
- İsveç Danimarka'dan Norveç'i aldı.
- Belçika Hollanda ile birleştirildi.
- Sardunya güçlendirildi. Böylece Fransa'nın dibinde güçlü bir devlet olmuş oldu.
- İsviçre bağımsız ve tarafsız bir devlet oldu.
- Fransa 1792 sonrasında aldığı tüm toprakları geri verdi.
- İngiltere sömürgelerini korudu.

Kongre'nin Sonuçları Arasında İstikrarsızlık Ögesi Oluşturanlar:

- Almanya dağınıklık içinde kaldı.
- İtalya da dağınıklık içinde kaldı ve büyük bir kısmı Avusturya'nın eline geçti. birleştirildi.

Yorumlar-Notlar:

-

- Oluşan yeni harita korkunun ortaya çıkardığı bir haritadır. Ancak bu yeni harita çizilirken ekonomik göstergeler üzerinde durulmamıştır.
- Geriye dönmek ve döndürmek isteyen bir kongre olduğu söylenebilir.

Resimler:

1. 1814 – Rus Çarının Paris’e Girişi
2. Napolyon Bonapart
3. 1812 Tarihinde Avrupa ve Fransa
4. 1815 Tarihinde Avrupa ve Fransa

